

Magyar Néprajz és Antropológia Intézet

Záróvizsgatételek a kultúratudomány szak számára 2020

A polgárosodás és a modernizáció hatása a hagyományos közösségekre.

BENDA Gyula: A polgárosodás fogalmának történeti értelmezhetősége. *Századvég* (1991) 2–3. 169–176.

KÓSA László: A parasztság XIX. századi változásai: parasztosodás – polgárosulás; Archaikus állapot – polgárosuló parasztság. In: uő. *Paraszti polgárosulás és népi kultúra táji megoszlása Magyarországon (1880–1920)*. Planétás Kiadó, Budapest, 1998. 36–48.

Mutassa be a kulturális emlékezet elméletét! Értelmezze az emlékezést mint társadalmi konstrukciót! Fogalomértelmezés: hideg és forró emlékezés.

ASSMANN, Jan: A kulturális emlékezet. Írás, emlékezés és politikai identitás a korai magaskultúrában. (Ford. Hidas Zoltán.) Atlantisz, Budapest, 2004.

NORA, Pierre: Emlékezet és történelem között. A helyek problematikája. (Ford. K. Horváth Zsolt.) *Aetas* XIV. (1999) 3. 142–157. http://www.aetas.hu/1999_3/99-3-10.htm

Gazdaság, társadalom és kultúra viszonya: az intézményekbe ágyazódó gazdaság fogalma, elosztási formák.

POLÁNYI Károly: Társadalmak és gazdasági rendszerek In uő: *Az archaikus társadalom és a gazdasági szemlélet*. Tanulmányok. (Ford. Endreffy Zoltán et al.) Gondolat, Budapest, 1976. 49–79.

FERGE Zsuzsa: Elosztási rendszerek. In: *Társadalmi termelés és társadalompolitika*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1982. 191–211.

A tőkék elmélete, tőkeformák és tőkekonverzió. Tőkék és társadalmi egyenlőtlenségek, a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése. A különféle tőkék működése hagyományos és modern társadalmakban.

BOURDIEU, Pierre: A szimbolikus tőke. In uő: *A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése*. Tanulmányok. (Vál. Ferge Zsuzsa, Léderer Pál. Ford. Ádám Péter et al.) Gondolat, Budapest, 1978, 379–401.

BOURDIEU, Pierre: Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke. In Angelusz Róbert (szerk.): *A társadalmi rétegződés komponensei*. Új Mandátum, Budapest, 1997, 156–178.

A moldvai csángó népcsoport közösségi identitás szerkezetének nyelvi, kulturális és vallási összetevői (történeti és aktuális vonatkozásban).

ARENS, Meinolf–BEIN, Daniel: Katolikus magyarok Moldvában. In: Rosetti, Radu–Arens, Meinolf–Bein, Daniel–Demény Lajos: *Rendhagyó nézetek a csángókról*. Budapest, ELTE Román

Filológiai Tanszék–Központi Statisztikai Hivatal Levéltára, 2004. 111–156. – Online: <https://mek.oszk.hu/03600/03654/03654.pdf>

DIACONESCU, Marius: A moldvai katolikusok identitáskrízise a politika és a historiográfiai mítoszok között. In: Kinda István–Pozsony Ferenc (szerk.): *Adaptáció és modernizáció a moldvai csángó falvakban*. Kolozsvár, Kriza János Néprajzi Társaság, 2005. 9–20. – Online: http://kjnt.ro/szovegtar/pdf/2005_KI-PF_szerk_Adaptacio-es-modernizacio_01_MDiaconescu

IANCU Laura: A moldvai magyarok identitásának tudományos interpretációi. In: Kőrösi Csoma Sándor: *Mi a magyar?* Sepsiszentgyörgy, Kőrösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület – T3 Kiadó, 2014. 454–465. – Online: http://real.mtak.hu/20381/1/iancu_laura.pdf

Értekezzen röviden a magyar hiedelemkutatás egy ma is érvényes paradigmájáról!

Kötelező irodalom

KESZEG Vilmos: Kánonok a hiedelemkutatásban. In uő: *Hiedelmek, narratívumok, stratégiák. Egyetemi jegyzet*. BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Intézet – KJNT, Kolozsvár, 2013, 40–49. (Néprajzi egyetemi jegyzetek, 8.)

http://kjnt.ro/szovegtar/pdf/NEJ_08_2013_KeszegV_Hiedelmek-narrativumok-strategiak_03

(hozzáférés: 2020. 05. 01.) – lásd: **pdf**

KESZEG Vilmos: Hiedelem és hiedelemkutatás (tematikus szócikk). In Bárdi Nándor (koord.): *Romániai Magyar Lexikon. Művelődéstörténet*. Transindex – Jakabffy Elemér Alapítvány. Közzététel: 2010-11-29. <http://lexikon.adatbank.ro/tematikus/szocikk.php?id=26> (hozzáférés: 2020. 05. 01.)

Áttekintésre ajánlott irodalom

KESZEG Vilmos: A hiedelmek. In uő. (szerk.): *Magyar népi kultúra. Alapfogalmak. Folklor. Anyagi kultúra. Tankönyv*. (2., javított kiadás) Ábel, Kolozsvár, 2008, 138–158. – lásd: **pdf**

Értelmezze és példázza a jelromlás fogalmát!

Kötelező irodalom

GRÁFIK Imre: A jelromlásról. *Vasi Szemle* 68(4). 2014. 442–463.

<http://epa.oszk.hu/03300/03366/00091/grafik.htm> (hozzáférés: 2020. 05. 01.) – lásd: **pdf**

KAPITÁNY Ágnes – KAPITÁNY Gábor: A szövegromlás/jelromlás a szocioszemiotika szempontjából. *Vasi Szemle* 68(4). 2014. 464–475.

<http://epa.oszk.hu/03300/03366/00091/kapitany.htm> (hozzáférés: 2020. 05. 01.) – lásd: **pdf**

Áttekintésre ajánlott irodalom

HORVÁTH Sándor: Jelromlás, szimbólumpusztulás a népi vallásosságban *Vasi Szemle* 68(5). 2014. 556–562. <http://epa.oszk.hu/03300/03366/00092/horvath.htm> (hozzáférés: 2020. 05. 01.) – lásd: **pdf**

A szociális és kulturális antropológia terepmunka-módszere.

Kötelező irodalom:

CLIFFORD, James: Térbeli gyakorlatok (terepmunka, utazás). (Ford. Karádi Éva.) *Magyar Lettre Internationale* Nyár (2003) 49. 11–17. <http://epa.oszk.hu/00000/00012/00033/clifford.htm>

MALINOWSKI, Bronislaw: A nyugat-csendes-óceániai térség argonautái. (Ford. Vörös Miklós.)

Café Babel (2000) 36. (Sziget) 43–57. <http://www.cafebabel.hu/szamok/sziget/malinowski>

Ajánlott szakirodalom:

KUPER, Adam: Malinowski, avagy egy antropológus Odüsszeiája (Michael Young könyvéről). (Ford. Karádi Éva.) *Magyar Lettre Internationale* Nyár (2005) 57.

<http://epa.oszk.hu/00000/00012/00041/kupner.html>

MALINOWSKI, Bronislaw: Napló, a szó szoros értelmében. (Fordította: Zentai Violetta.) *Café Babel* (2001) 41. (Napló) 81–93. <http://www.cafebabel.hu/szamok/naplo/malinowski>

MARCUS, George E. – FISCHER, Michael M. J.: Az antropológia mint kultúrkritika. *Magyar Lettre Internationale* Tél (1995) 18. <http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre18/14.htm>

N. KOVÁCS Tímea: Utazás, kultúra, szöveg: történetek és etnográfia. *Magyar Lettre Internationale* Nyár (2005) 57. <http://epa.oszk.hu/00000/00012/00041/kupner.html>

Az oralitás és az írás kontextualizálódása a népi (populáris) kultúrában. Az írás elterjedésének következményei és szociális jelentései.

GOODY, Jack – WATT, Ian: Az írásbeliség következményei. In: NYÍRI Kristóf – SZÉCSI Gábor (szerk.): *Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig*. Áron Kiadó, Budapest, 1998, 111–128.

http://syi.hu/pdf/Goody_Az_irasbeliseg_kovetkezmenyei.pdf

KESZEG Vilmos: *Alfabetizáció, írásszokások, populáris írásbeliség*. KJNT–BBTE, Kolozsvár, 2008, 80–114., 167–186.

http://kjnt.ro/szovegtar/kotet/NEJ_03_2008_KeszegV_Alfabetizacio

A történetmondás funkciói és habitusai a népi kultúrában. A népmese, a népballada, a biografikus történetek kutatásának szempontjai és eredményei.

KESZEG Vilmos: *A történetmondás antropológiája*. Egyetemi jegyzet. KJNT–BBTE, Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, Kolozsvár, 2011, 50–62., 87–194.

http://kjnt.ro/szovegtar/kotet/NEJ_07_2011_KeszegV_A-tortenetmondas-antropologiaja